

AT FARA undir eina rúsdrekkaframleiðslu í Føroyum er bara eitt dømi um, hvat kann spyrjast burturúr, bara hugflogið sleppur at lætta sær á og ráðharrar í lidaðarmeningarmálum gera tað, teir eru settir at gera. Men eingin forðing skuldi verið fyrri, at nøkur virkir við varsemi vága sær eitt stig víðari: nevniliga at gera lopið frá at venda sær til ein heimamarknað til at venda sær til ein heimsmarknað. Heimspekin aftan fyrri hetta er tann einfalda, at verðin í dag samskiftissliga er ein bygd. Tá ið vit kunnu innflyta japanskar prentlutir, kunnu japanarar eisini innflyta føroyskar prentlutir. Tá ið vit kunnu innflyta dansk fryst rundstykkir, kann tað øvugt eisini gerast. Ein høvufsyritreyt fyrri at tað skal bera til at gera hetta lopið, er at virkini lúka krøv um

dygd – og um at avtalur verða hildnar.

EITT ANNAD undurverk, sum kann spyrjast burturúr eini erligari og reinari sjálvsáðan, er ein stovnur, eg innantanna rópi samvitskugrunnin. Fyri at geva hesum hugskoti ein hóskað reliefdám, fari eg fyrribils at velja eitt meira skaldsligt snið. Teir politikarar, sum stýrdu okkara landi árin 1970-90, skiltu og góðtóku, at ein høvufsorsøk til skræddið í 1992 var teirra egni skilaleysi, ábyrgdarleysi og ómoralski politikkur. Teir fóru nú eitt stig víðari og áðannaðu, at einasti máttin at bota teirra syndir var at rætta upp á avleiðingarnar av teirra búskapar- og fiskivinnupolitikk.

Soleiðis bar tað á, at samvitskugrunnin varð sett-

ur á stovn. Øll tey, sum áðannaðu, at tey høvdu persónliga ábyrgd av Føroya búskaparliga (og tí tjóðskaparliga) hóttafalli, fóru at seta pengar inn í henda grunn. Tann fyrsta flytingin kom frá Atla Dam. Honum á baki komu Birgir Danielson, Jógvann Sundstein, Pauli Ellefsen og H.J. Laurson. Hesin kavabólturinn fekk eitt samvitskunnar skalvalop á glið. Nívd av ótolandi skuldarskulu fóru eisini vinnulivsfólk og bankafólk at egna grunnin. Advokattfelagið samtykti, at eitt procent – tað sonevnda samvitskuprocentið – av føroyskum sakførarainntøkum skuldi ognast grunninum. Tá ið múgvandi hampafólk sóu, at samfelagsins oddafólk gingu undan við einum góðum fyrðomi, fóru eisini tey at økja um grunsins ognir.

Tað ljóðar ófatiligt, men

satt er tað. Eftir tveimum árum var grunnurin komin upp á eina milliard. Grundin til hetta undur var logisk og støddfrøðilig: hon lá í tí veruleika, at tann samlaða upphæddin proportionelt samsvaraði tí akkumuleraðu samvitskubýrðini hjá innskjóturunum. Men hetta var ikki tað einasta, sum hendi. Útlendsk bløð frættu um henda grunn, sum var eindómi í heiminum. Í Norðurlandaráðnum varð orðaskifti reist um Føroya-spurningin. Tað endaði við, at ein milliard varð jattað grunninum, sum eitt slag av samhuga-stuði. Eg skal ikki greiða frá gongdini í staklutum, bara stutt gera vart við, at grunnurin eftir fimm árum var komin upp á 5 milliardir. Orsøkin til hetta var sálarfrøðilig. Orðið „føringur“ var ikki longur sett í samband við myndina av antin

einum kloddutum biddara ella einum ábyrgd arleysum oyðslara. At vera føringur var at vera røkin, álitandi og virðiligur.

LAGT KANN vera aftrat, at hetta hugskotið er ikki skaldskapur, men ramasta álvara. Undir tí býr sjálvandi hvørki ein milliardadreyður ella sjálvgýki um lættar og skjótar loysnir. Men hvat kundi ikki spurst burturúr einum slíkum grunni, um hann so bara átti 100 milliónir? Eg skal nevna nøkur dømir:

1. Ein stovnur, sum hevur til endamáls at hjálpa fólkum, sum eru illa fyrikomin, men sum av tekniskum orsøkum ikki kunnu fáa stuðul úr ALS, Almánastovuni ella øðrum verandi stovnum. Fólk kunnu venda sær til henda stovn við umsókn. Hann verður umsitin av eini nevnd, við m.a. umboðum úr Fólkakirkjuni og Bróðrasamkomuni.

2. Ársins vinnumedalja. Verður – líkasam M.A. Jacobsens virðislonin – latin árliga til eitt virki, sum hevur víst serligan dugnaðskap á onkrum øki.

3. Patentsterkurin. Verður latin einum serliga hugfloygdum uppfinnara, sum hevur fingið patent upp á eitt hugskot, men manglar figging til at framleiða tað fyrstu prototypurnar.

Og soleiðis kundi ein hildið fram. Hugskotið um samvitskugrunnin (sum eisini kundi havt annað navn) verður við hesum almannakunngjørt. Tað er ókeypis.

TAD ER ikki óhugsandi, at onkur lesari ristir við høvduinum. Men, má ein spyrja seg sjálvan: Nær skulu føringar fara at taka seg sjálvan í álvara um ikki nú. Og nær skulu okkara gyltu dreingir stiga fram – um ikki nú. Teir sosialistisku reyskapparnir, tær tjóðskaparligu hetjurnar, tey, sum uppgjøgnum sjefti- og áttatíðirni hildu flaggrøður og 1. mai røður og sungu „Lær meg fram um alt at gloyma meg og mitt / tá tað røður um at verja mærki titt“. Tað er sum kreppan rópar á okkum. Og tey fámentu og smá spyrja seg sjálv sum Nóra í *Et Dukkehjem* – Nær fer undurdið at henda? Nær fara teir, sum stýrdu hesum landi út í óføri, og teir, sum fingi ágóðan av hesi vanlukkustýring, at áðanna teirra gerðir og okkara tær við at lata nakað burtur av tí rikidømi, teir hava akkumulerað hesi seinastu tjugu árin (4-5 milliardir). Hvør kann vanta, at Lykke-toft ella Jølv skulu koma okkum til hjálpar, tá okkara egna mælsku gulldreingir – alt meðan tjóðin bløðir burtur – heingja kliggjagrot um vælfyltar kistur?

OYGGJABÓKASØLA 1.11.95-31.1.96

KRING ALT LANDIÐ 100 útvaldar bókur

Keyp eina bók,
og tú færst ein
lutaseðil
á vøkrum
bókamerki.

Hvørja viku kanst
tú vinna »Alfrøði –
heimur okkara«,
virði 780 kr.

Tú ert eisini
við í lutakasti um
gávubrøv, tá ið
Oyggjabókasølan
endar.

Vinnarin hesa vikuna:
Gudmund L. Niclasen
í Músi, Miðvági

...so nú er bara at leggja í vaðið!

Nú 56,- NÚ 240,- NÚ 48,- NÚ 110,- NÚ 95,- NÚ 60,-

Bókur geva, gevið bókur!

Bókadeildin Føroya Skúlabókasølagrunnur

Handlar, ið eru við
í Oyggjabókasølini:

SUDUROY:
Heimavirkið, Vágur; Fa.
Ellen Dahl, Vágur; Føroya
Keypsamtøka, Trongs-
vágur; Elna Poulsen,
Sumba; Tangabúðin,
Trongsvágur; J. Nolsøes
Eftf., Tvøroyri.

SANDØY:
Reinfan, Húsavík; Málunga-
handilin, Sandur; Á Molni,
Skálavík.
EYSTUROY:
Fa. Hja Pidda, Toftir; Føroya
Keypsamtøka, Fuglafjørð-
ur; Pí. Glæman, Syðrugøta;
Fa. Bakkabúðin, Leirvík; Pí.
Elvind Petersen, Oydar-
fjørður; Boka og Pappirshandilin,
Saltangará; Pí.

Haraldsen, Fuglafjørður.
STREYMOY:
Fa. Gudmund á Bakka,
Haldarsvík; Pelli Lamhauge,
Vestmanna; Kjallnes-
búðin, Kollafjørður; Blómu-
kjallarin, Vestmanna; Hans
Iversen, Kvívík; H. N. Ja-
cobsens Bókhandil, Tórshavn;
Hjalmar Jacobsens
Bókahandil, Tórshavn;
Bókasølan í SMS, Tórsh.

NÓLLOY:
Hja Anfinn, Nólsoy.
VÁGAR:
Ása Petersen, Sandavágur;
Føroya Keypsamtøka,
Miðvágur.
NORÐOYGGJAR:
Alfa Bókhandil, Klaksvík;
Pí. Brúgvaskifti, Viðareiði;
Hja Jógvani, Kirkja.
SKÚVOY:
Meinhard Hentze, Skúvoy.

Lærupláss/ Lærimeistarar

Mint verður á, at:

- Aðrenn lærlingur byrjar í læru, skal skrivlig lærusáttmáli vera gjørdur.
- Aðrenn lærusáttmáli verður gjørdur skal læruplássíð vera góðkent til upplæring av lærlingum.
- Lærusáttmáli skal sendast til góðkenningar í seinasta lagi 8 dagar eftir at hann er undirskrivaður.

Føroya Læruáð

Tórshavn

Box 1166 - Tlf. 16666 - Fax 18666

Søla av sethúsum Hoyvíksvegur 36a, Tórshavn

Sethúsin á Hoyvíksvegi 36 a, matr. nr. 519f verða hervið lýst til sølu til hægstbjóðandi.

Byggiár: 1964.

Húsin, ið eru gjørd úr timbri og takt við aluman, eru 104 kvm. hvør hædd. Grundtøkið er 457 kvm. til stóddar.

Stovuhædd: Køkur, stova, 3 kømur, goymsla, wc, baðirúm, gongd og durur.

Loft: 8 kømur, 2 baðirúm og gongd.

Áhugað verða biðin um at venda sær til Føroya Landsstýri, Gunnleig Durhuus.